

Krzysztof Sitkowski

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych

Technolekt policyjny jako przykład języka specjalistycznego

Współcześni specjaliści mają do dyspozycji wiele najnowocześniejszych urządzeń i technologii, które z każdym rokiem stają się coraz bardziej zaawansowane. Tempo rozwoju działalności profesjonalnej człowieka sprawia, że narzędzia i rozwiązania, których nie da się udoskonalić, zamieniane są na nowe, spełniające odpowiednie wymagania.

Jednakże w ciągle zmieniającym się świecie rozwoju technologiczno-naukowego funkcjonuje narzędzie, którego nie da się zamienić na żadne inne. Ulega ono nieustannym modyfikacjom, aby sprostać stawianym wymaganiom. Mowa tu o języku, który zwłaszcza przez jednostki niekształcone pod kątem lingwistycznym jest nieumiejętnie wykorzystywany, a który to stanowi podstawowe narzędzie pracy zawodowej specjalistów, niezależnie od dziedziny. Ze względu na fakt, iż „w przestrzeni komunikacyjnej człowiek jawi się jako permanentny odbiorca i nadawca znaków: prostych oraz złożonych, werbalnych oraz niewerbalnych (paralingwalnych)” (Michała 2012: 159) opanowanie języka w jak najszerszym zakresie stanowi warunek skutecznej działalności ludzkiej w każdym jej wymiarze.

Język specjalistyczny, którego synonimami są: technolekt, język dla celów specjalistycznych (*Language for Specific Purposes* – LSP), język fachowy, to skonwencjonalizowany system semiotyczny, opierający się na języku naturalnym i będący zasobem wiedzy specjalistycznej (Lukszyn 2005: 40). Innymi słowy, język specjalistyczny stanowi wariant języka naturalnego, charakterystyczny dla konkretnej grupy zawodowej, wykonującej jeden rodzaj twórczości

profesjonalnej oraz specjalizującej się w nim, różniący się od języka naturalnego głównie słownictwem, które umożliwia określonym grupom zawodowym dokonywanie jak najbardziej precyzyjnych opisów otaczającej ich rzeczywistości zawodowej. Język fachowy, poza precyzją, cechuje się także większym stopniem skrótowości, wynikającej ze stosowania terminów będących równoznacznikami wielowyrazowych pojęć.

Do najistotniejszych cech języka specjalistycznego J. Lukszyn (2011: 9–20) i W. Zmarzer (2008: 75–86) zaliczają:

- zawężenie zakresu do kontekstów profesjonalnych; wykorzystanie wielu atutów języka specjalistycznego możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy jest on narzędziem specjalisty cechującego się wysokim poziomem rozwinięcia wiedzy fachowej;
- uproszczenie morfologiczne wynikające z założenia, że głównym celem jest jak najefektywniejsze, najbardziej precyzyjne i jednoznaczne wyrażanie konkretnych informacji;
- wykorzystywanie terminów, które są czerpane z innych języków; dzięki internacjonalizacji systemów terminologicznych komunikacja z przedstawicielami innych obszarów językowych jest znacznie uproszczona;
- stosowanie sztucznych kodów semiotycznych, które umożliwiają zapis wiedzy w formie zwięzłych reprezentacji za pomocą konwencjonalnych środków graficznych, co podnosi poziom jego skuteczności (Lukszyn 2010: 93); odpowiednio skonstruowany system symboli, ikon, schematów i innych form graficznych jest zrozumiały dla użytkowników wielu języków narodowych; przykład mogą stanowić znaki drogowe, których forma, poza nielicznymi przypadkami, jest identyczna w wielu krajach;
- hermetyczność – technolekt powstaje oraz jest stosowany przez ograniczone poziomem wiedzy specjalistycznej grono fachowców danej branży, której przedstawiciele wykonują ten sam rodzaj pracy oraz posługują się taką samą technologią i narzędziami;
- język specjalistyczny unika wieloznaczności, dąży natomiast do monosemii, co zwiększa poziom jego precyzji;
- szybkie tempo dezaktualizacji; wraz z rozwojem dziedzin jednostki terminologiczne tracą możliwość precyzyjnego opisu rzeczywistości i są zastępowane przez nowe formy; szczególnie w przypadku języków specjalistycznych stosowanych w dziedzinach technicznych, informatycznych i medycznych dezaktualizacja postępuje bardzo szybko;

- obecność wysokiego poziomu kompresji jednostek tekstowych; która polega na zmniejszeniu objętości lub pominięciu nieistotnych składników tekstu, z zachowaniem jego pełnego znaczenia; porównanie dwóch tekstów, przed kompresją i po niej, ukazuje ich zbieżność znaczeniową przy znacznie zmniejszonej postaci materialnej tekstu objętego kompresją; odpowiedni stopień skompresowania tekstu pozwala na uzyskanie optymalnej formy znaków językowych, czyniąc je jednoznacznymi i przystępnymi dla odbiorcy (Sitkowski 2016: 15-16); to z kolei umożliwia skrócenie czasu potrzebnego do wyrażenia porcji informacji, co w korzystny sposób przekłada się na usprawnienie komunikacji; dzięki eliminacji zbędnych elementów komunikatu, zostaje zmniejszony szum informacyjny, który stanowi przeszkodę w efektywnym porozumiewaniu się; skompresowane fragmenty tekstu są łatwiejsze do zanotowania i wymówienia, a także zapamiętania; jedynym ograniczeniem stosowania kompresji tekstowej jest poziom wiedzy odbiorców; kompresja tekstowa wynika z zasady minimalizacji wysiłku oraz naturalnej skłonności do skrótowości.

Najważniejsze funkcje języka specjalistycznego zostały określone przez

J. Lukszyna jako:

- a) narzędzie pracy zawodowej, służące do zdobywania nowej wiedzy charakterystycznej dla danej dziedziny oraz wymiany spostrzeżeń co do jej treści;
- b) narzędzie kształcenia zawodowego, umożliwiające prowadzenie badań specjalistycznych i kształcenie specjalistów oraz tłumaczy;
- c) wskaźnik poziomu cywilizacyjnego określającego stopień zaawansowania technologiczno-naukowego danej grupy zawodowej (Lukszyn 2005: 40).

Poza wyżej wymienionymi należy wspomnieć o podstawowej funkcji każdego języka, niezależnie od jego rodzaju, którą jest umożliwienie i udoskonalenie komunikacji. Znajomość odpowiedniego technolektu jest przepustką do pełnego funkcjonowania w obrębie pewnej grupy zawodowej. Osoby nieposługujące się językiem specjalistycznym są wykluczone z efektywnego działania w danej społeczności profesjonalnej (Grucza F. 2002: 19).

Język fachowy jest stosowany w układzie komunikacji zawodowej jako narzędzie w celu udostępniania wiedzy specjalistycznej wyrażonej za pomocą tekstów. Adresatami są zazwyczaj jednostki posiadające odpowiednią wiedzę

fachową, która umożliwia im właściwe zrozumienie treści (Berdychowska 2010: 62).

Technolekt policyjny spełnia określone powyżej kryteria języka specjalistycznego, ponieważ pełni rolę narzędzia komunikacji specjalistycznej oraz wskaźnika poziomu rozwoju działalności Policji. Rosnący poziom zaawansowania języków specjalistycznych, wysoki stopień nasycenia terminologicznego, czyli proporcji terminów do wyrazów języka naturalnego, a także aktualność terminologii i unikanie jednostek archaicznych wskazują na rosnący poziom zaawansowania profesjonalnego społeczeństwa używających takich technolektów. Język specjalistyczny jako wariant języka naturalnego, z którego czerpie środki składowe, jest stosowany w celu realizacji określonych celów komunikacyjnych w ściśle ograniczonym kontekście profesjonalnym jednej grupy zawodowej. Warstwę leksykalną technolektu Policji stanowią terminy specjalistyczne zaczerpnięte z wielu dziedzin, umożliwiające precyzyjne oraz skuteczne opisywanie określonego aspektu rzeczywistości.

Na podstawie wymienionych już cech języków specjalistycznych, a także dodatkowej literatury fachowej (Grabias 1997) można określić cechy specyficzne szeroko rozumianego technolektu policyjnego:

- hermetyczność i zawodowość – „możliwość takiego kodowania informacji, aby była dostępna tylko wybranym odbiorcom” (Grabias 1997: 177) w odpowiednim dla nich kontekście profesjonalnym; technolekt policyjny jest stosowany tylko przez określoną grupę specjalistów posiadających odpowiednią wiedzę przedmiotową; jego użycie w kontekście innym niż ten, na którego potrzeby został stworzony, jest znacznie ograniczone;
- ekspresywność oraz monosemia – maksymalna wydajność oraz precyzja informacyjna; stosowane jednostki terminologiczne nie mogą być wieloznaczne, ponieważ prowadziłyby to do nieporozumień; ich zadaniem jest umożliwienie komunikacji o wysokim stopniu precyzji;
- zastosowanie sztucznych kodów semiotycznych, takich jak schematy, piktogramy, wykresy, oraz konwencjonalnych gestów kodu niewerbalnego (gesty policjantów wydziału ruchu drogowego w trakcie kierowania ruchem na drogach);
- uproszczenie morfologiczne dostosowane do wymogów sytuacji zawodowych; technolekt Policji jest nastawiony na maksymalizację skuteczności komunikacyjnej; wrażenia estetyczne tej odmiany języka specjalistycznego są mniej istotne;

- stosowanie kompresji tekstowej w celu dostosowania tempa komunikacji do zaistniałych potrzeb.

Technolekt policyjny jest szczególnie ze względu na stopień zróżnicowania multidyscyplinarnego. Czerpie on bowiem zarówno z dziedzin humanistycznych, takich jak: prawo, administracja, psychologia czy socjologia, jak i z nauk ścisłych – chemii, fizyki, biologii, medycyny, elektroniki, motoryzacji i wielu innych. Do tego należy dodać jednostki leksykalne zaczerpnięte z języka naturalnego w różnych odmianach narodowych, zwroty nieformalne czy też kolokwializmy oraz rozbudowany system gestów.

W obrębie Policji funkcjonuje wiele grup specjalistów, sformowanych według określonej struktury organizacyjnej. Funkcjonariusze wydziałów, biur, zakładów, laboratoriów i sekcji, pomimo przynależności do jednej grupy zawodowej, posługują się technolektami różniącymi się między sobą. Poniższa tabela prezentuje wybrane przykłady.

Tabela 1. Cechy specyficzne technolektów poszczególnych specjalistów policyjnych

Typ komórki organizacyjnej Policji	Źródło terminologii	Cechy specyficzne	Terminologia
Komórki antyterrorystyczne	Język naturalny, balistyka, pirotechnika, prawo.	Działanie pod presją czasu i napięcia emocjonalnego. Konieczność stosowania bezgłośnego kodu niewerbalnego, a także jednostek o maksymalnym stopniu kompresji.	linia strzału, broń palna, dobytec, przeładowanie, zejście z linii strzału, osłona, pistolet, karabinek, strzelba, wymiana magazynka, kontrola: celu, broni, otoczenia, amunicja, pocisk, łuska, cel, niesprawność broni, improwizowany ładunek wybuchowy, EOD, robot pirotechniczny, C4, Semtex, niebezpieczne narzędzie, zagrożenie bezpośrednie, dokument zakwestionowany, fałszerstwo materialne, ekspertyza techniczna, prawa zatrzymanego, pomieszczenie dla osób zatrzymanych (PDOZ)
Biuro Komunikacji Społecznej, zespoły i sekcje prasowe	Socjologia, psychologia	Zastosowanie metajęzyka, czyli języka do mówienia o języku. Celem jest określenie procedur zachowań psycholingwistycznych zwiększających możliwości komunikacji specjalistycznej oraz ogólnej	setka, depesza PAP, sytuacja kryzysowa, sprostowanie, polemika, komunikat dla mediów, informacja prasowa, środki masowego przekazu, informacja publiczna, komunikacja zewnętrzna i wewnętrzna, newsletter, kultura organizacyjna

Komórki kryminalistyczne	Biologia, chemia, fizyka, matematyka, informatyka, inżynieria, mechanika, medycyna, balistyka, pirotechnika.	Technolekt o wysokim stopniu nasyce- nia terminami specjalistycznymi	<p>środki psychoaktywne, THC analiza czasowo-przestrzenna, współczynnik luminancji, pochłaniacz, próbka zapachowa, molekula zapachowa, materiał światłoczuły, próba hamowania, opóźniomierz, współczynnik przepuszczania światła, siła oporu toczenia, termiczny ślad hamowania, panorama liniowa śladu, oś optyczna, czas naświetlania, przysłona, głębokość ostrości, stały punkt odniesienia</p> <p>Pocisk, łuska, siła ognia, odrzut, pole rozrzutu, siatka deformacji, uderzenie mimośrodowe, współczynnik przyczepności, współczynnik przylgowy, środek ciężkości, wysokość środka masy, zarzucanie, boczne znoszenie, współczynnik ślizgowy, aquaplaning, EDR, tachograf, luz koła kierownicy, ograniczenia skrętu, mechaniczne uszkodzenie pola numerycznego, korektor wysokości świateł, retarder, opona radialna, opona z opadaniem, opona typu run flat, ruch samochodu w stanach granicznych, zmiany momentu na kole kierownicy, granica utraty kierowności/ stateczności ruchu, przenoszenie sił z kół kierowanych na koło kierownicy, opory wewnętrzne, drążki kierownicy, oraz momentu na kole kierownicy w niektórych stanach granicznych ruchu samochodu osobowego średniej klasy, dla działającego i niedziałającego wspomaganie układu kierowniczego, oś zataczania zwrotnicy, otarcia naskórka, plamy opadowe, zejście śmiertelne, złamanie podstawy czaski, bruzda wisielcza, mumifikacja, stężenie pośmiertne, argenterat, sadza angielska, MES, odlew, silikon, próbka materiału, materiał porównawczy, odwzorowanie linii papilarnych, minucja, delta, haczyk, rozwidlenie, folia daktyloskopijna, folia traseologiczna</p>
--------------------------	--	---	---

Wydziały i sekcje ruchu drogowego	Prawo, mechanika, motoryzacja, fizyka, geografia	Warunkowa konieczność stosowania konwencjonalnych gestów kodu niewerbalnego	kolizja, wypadek, poszkodowany, sprawca, rozwinięcie pieszego, zasięg wrzucenia na pojazd, deformacja nadwozia, odpryski powłoki lakierowej, strefa zgniotu, potrącenie, prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości, zatrzymanie uprawnień, przekroczenie dozwolonej prędkości
Komórki dochodzeniowo-śledcze i wywiadowczo-patrołowe	Prawo, język naturalny	Technolekt czerpie jednostki leksykalne z języka naturalnego, zwłaszcza z jego potocznej odmiany	sankcje, uszkodzenie ciała, pobicie ze skutkiem śmiertelnym, nieumyślne spowodowanie śmierci, ustalanie tożsamości, sprawdzanie osoby p.k. posiadania niebezpiecznych przedmiotów, kontrola osobista, ujęcie obywatelskie, pościg transgraniczny, zatrzymanie procesowe, doprowadzenie w celu wytrzeźwienia, konwój etapowy, pościg równoległy, pomieszczenie dla osób zatrzymanych (PDOZ), prawa zatrzymanego, rozbój, inna czynność seksualna, oględziny miejsca zdarzenia, zabójstwo
Zakład Kynologii Policyjnej, policjanci – przewodnicy psów służbowych	Weterynaria, kynologia, psychologia	Konieczność komunikacji na osi człowiek – pies. Wykorzystywanie repertuaru gestów konwencjonalnych	pies, przewodnik psa, aport, owczarek niemiecki, owczarek belgijski, mufa, kufa, atestacja, nabór, testowanie sprawności użytkowej, eksterna, wybrakowanie, szukanie, ślady, smycz, kaganiec, klatka kennelowa, poligon, przeszkody, stado, habituacja, agresja, odruch, behawioryzm, atawizm, dominacja, samiec alfa
Komórki psychologów	Psychologia, socjologia, medycyna	Język specjalistyczny psychologów oparty na psychologii i socjologii cechuje się wysokim stopniem nasycenia terminologicznego, gdy używany jest w grupie specjalistów. Natomiast jeżeli psycholog policyjny pracuje z cywilami lub funkcjonariuszami potrzebującymi pomocy albo porady fachowej, jego język	nerwica, depresja, PTSD – zespół stresu pourazowego, środki psychoaktywne, psychologia tłumy, zaburzenie psychiczne, wypalenie zawodowe, schizofrenia, pomoc psychologiczna, uzależnienie, pierwsza pomoc emocjonalna, testy psychologiczne, sprawność psychoruchowa, zarządzanie zasobami ludzkimi, szkolenie, ofiara, przemoc, wykorzystywanie seksualne, przemoc domowa, przemoc emocjonalna, psychoedukacja, trauma, równowaga psychiczna, sytuacja konfliktowa, profilaktyka,

		zawiera jednostki języka narodowego, których celem jest nawiązanie odpowiedniej więzi, wyrażenie empatii oraz zapewnienie wsparcia psychologicznego	radzenie sobie ze stresem, postępowanie kwalifikacyjne, dobór do służby, motywowanie, mobbing, opiniowanie służbowe, portret psychologiczny, profilowanie sprawców przestępstw
Komórki administracyjno-gospodarcze	Prawo, ekonomia, administracja	Technolekt o umiarkowanym stopniu nasylenia terminami specjalistycznymi	zamówienia publiczne, przetarg, oferent, wadium, aukcja elektroniczna, kary umowne, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, korupcja, transparentność, zmowa cenowa, wykluczenie, odrzucenie, oferta, postąpienie, unieważnienie, umowa, Skarb Państwa, jednolity europejski dokument zamówienia, uposażenie, dojazdy, konto, księgowanie, wykaz, pensja, brak mieszkania, nota, faktura, odsetki, korekta planu, plan finansowy, dział, rozdział, paragraf, pozycja, przelew, delegacja, potrącenia, rachunkowość, finanse, budżet, rozliczenie, magazyny, bilans, szkoda, zaangażowanie, netto, brutto, wydatek, wykonanie, koszt, decyzja budżetowa, fundusz pracy, składki społeczne, składki zdrowotne, zapomoga, grupa kapitałowa
Komórki do walki z cyberprzestępczością i teleinformatyczne	Informatyka, elektronika, prawo	Technolekt o wysokim stopniu nasylenia terminami specjalistycznymi	adres IP, aukcja elektroniczna, nowoczesne technologie teleinformatyczne, Internet, systemy informatyczne, cracking, cyberprzestępczość, stalking, przestępczość komputerowa, sabotaż komputerowy, hacking, przetwarzanie danych, podsłuch komputerowy – sniffing, phishing, prawo telekomunikacyjne, szpiegostwo elektroniczne, kradzież tożsamości
Komórki do walki z przestępczością gospodarczą	Ekonomia, administracja, prawo	Technolekt o umiarkowanym stopniu nasylenia terminami specjalistycznymi	fałszerstwa środków płatniczych, fałszerstwa znaków akcyzy, naruszenie praw autorskich, obrót gospodarczy, obrót bankowy, praca operacyjno-rozpoznawcza, praca dochodzeniowo-śledcza

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.info.policja.pl/inf/kierownictwo-i-struktu/struktura-kgp/125149,Struktura-Komendy-Glownej-Policji.html>

Szeroko rozumiany technolekt policyjny w komunikacji zawodowej funkcjonuje w trzech wymiarach, określonych według H. Bergenholtza i S. Tarpa (1995: 20–28) na podstawie podziału poziomów wiedzy odbiorców tekstów na: specjalistów – praktyków z wykształceniem kierunkowym, adeptów – osoby w trakcie procesu szkolenia kierunkowego oraz niespecjalistów – czyli osoby nieposiadające odpowiedniej wiedzy fachowej, które czasami funkcjonują w układzie komunikacji zawodowej.

Trzy wymiary technolektu policyjnego:

- 1. Komunikacja symetryczna** pomiędzy specjalistami tej samej dziedziny, posługującymi się tym samym technolektem. W tym wymiarze możliwe jest znaczne zwiększenie poziomu skompresowania tworzonych tekstów. Uczestnicy komunikacji posiadają wiedzę specjalistyczną na zbliżonych poziomach, co umożliwia osiągnięcie odpowiedniego poziomu zrozumienia bez konieczności stosowania dodatkowych wyjaśnień czy uproszczeń. To z kolei w korzystny sposób przekłada się na tempo, precyzję oraz skuteczność komunikacji. Tego rodzaju komunikacja cechuje się najwyższym poziomem skuteczności, gdy zachodzi pomiędzy specjalistami tych samych dziedzin. Przykładem komunikacji w tym wymiarze jest dowolna sytuacja komunikacyjna pomiędzy specjalistami tych samych komórek, np. kryminalistycznej lub antyterrorystycznej.
- 2. Komunikacja quasi-symetryczna** pomiędzy przedstawicielami tej samej grupy zawodowej, których technolekty różnią się ze względu na inne role i obowiązki w ramach struktury organizacji, lub też pomiędzy ekspertami a adeptami w trakcie szkoleń specjalistycznych. W tym przypadku pomiędzy poszczególnymi odmianami języka specjalistycznego Policji występują elementy wspólne, wynikające ze szkolenia podstawowego. Specjalista z wydziału ruchu drogowego posługuje się jednak inną terminologią niż technik kryminalistyki, psycholog policyjny czy funkcjonariusz logistycznych komórek organizacyjnych. Ich porozumienie zawodowe jest możliwe, jednak wymaga stosowania języka o mniejszym stopniu skompresowania oraz większej liczbie objaśnień. Tempo komunikacji, w porównaniu z odmianą symetryczną, jest wolniejsze, ale komunikację nadal charakteryzuje precyzja i skuteczność. Komunikacja w tym wymiarze zachodzi pomiędzy specjalistami różnych komórek w ramach tej samej instytucji, którzy w ramach wykonywanych zadań muszą porozumiewać się ze sobą, np. specjalista komórki kryminalistycznej i dochodzeniowo-śledczej. Dla zapewnienia optymalnego

poziomu porozumienia formułowane teksty muszą być dostosowane do możliwości poznawczych odbiorcy z uwagi na jego wiedzę specjalistyczną i znajomość terminologii. W tym wymiarze jednostka cechująca się wyższym poziomem wiedzy powinna zmniejszyć ilość stosowanej terminologii na rzecz większej liczby objaśnień oraz stosować jak najwięcej przykładów lub odniesień do wiedzy odbiorcy.

3. **Komunikacja niesymetryczna** na osi specjalista – niespecjalista, np. funkcjonariusz – obywatel. W tym przypadku zazwyczaj konieczne jest obniżenie poziomu skompresowania generowanych tekstów, tak aby poziom wyrażonej za ich pomocą wiedzy odpowiadał poziomowi wiedzy odbiorcy. Obywatel, niebędący specjalistą w dziedzinie np. ruchu drogowego, zna znaczenie znaku drogowego „Zakaz wjazdu”, jednakże może nie wiedzieć, jaki znak jest określany skrótem B-2. Aby osiągnąć odpowiedni poziom zrozumienia, należy stosować dodatkowe objaśnienia i definicje, które w niekorzystny sposób przełożą się na tempo oraz precyzję komunikacji. W komunikacji tego rodzaju szczególnie ważne jest dostosowanie poziomu zaawansowania języka specjalistycznego do zakładanego poziomu wiedzy odbiorcy. Funkcjonariusz nie może się posługiwać terminologią specjalistyczną w komunikacji z obywatelem, ponieważ ten drugi może nie zrozumieć jego wypowiedzi.

W sytuacjach zawodowych, gdy nie jest wymagane działanie pod presją czasu (np. planowanie strategii rozwoju komórek organizacyjnych, opracowywanie metodyki działania, szkolenia teoretyczne funkcjonariuszy) lub gdy odbiorcami komunikatów są niespecjaliści, stopień skompresowania tekstu powinien być znikomy (np. spotkanie profilaktyczne z uczniami, akcje promocyjne i prewencyjne Policji). W przeciwnym wypadku odbiorca nie będzie w stanie zrozumieć całości komunikatu, co doprowadzi do nieporozumień.

Przeciwnieństwem takiej sytuacji będzie komunikacja zawodowa np. funkcjonariuszy Biura Operacji Antyterrorystycznych lub wydziału ruchu drogowego, gdzie stosowane jednostki muszą gwarantować maksymalną precyzję i skuteczność komunikacyjną, a także spełniać inne wymagania, takie jak bezgłośność konwencjonalnych gestów kodu niewerbalnego czy zrozumiałość w trakcie kierowania ruchem drogowym na węźle komunikacyjnym o wysokim stopniu przepustowości.

Technolekt policyjny, jak każde narzędzie, musi być aktualizowany, aby nadążyć za wzmagającym się tempem rozwoju cywilizacyjnego. Dotyczy to

zwłaszcza jednostek organizacyjnych korzystających z terminologii nauk ścisłych. Co więcej, aktualizacja ta jest realizowana poprzez wzbogacanie zasobów terminologicznych oraz wspomaganie języka fachowego przynajmniej jednym sztucznym kodem semiotycznym, co prowadzi do uzyskania bardziej ekonomicznej formy tekstu specjalistycznego, obfitującej w formuły symboliczne i znakowe, wzory logiczno-matematyczne, równania i wykresy. Duże znaczenie ma także stosowanie kodu niewerbalnego. Osiągana dzięki wyżej wymienionym formom kompresja tekstowa jest zgodna z naturalnymi skłonnościami do oszczędności wysiłku i ekonomii językowej oraz dwiema regułami konwersacyjnymi H.P. Grice'a – maksymą ilości oraz sposobu. Według tej pierwszej tekst powinien dotyczyć jedynie informacji istotnych z punktu widzenia kontekstu. Druga maksyma określa sposób wyrażania informacji, który powinien polegać na maksymalnym stopniu informacyjności osiąganym dzięki zwięzłości stylu oraz unikaniu wieloznaczności, która może prowadzić do błędnego zrozumienia tekstu (Grice 1975: 41–58).

Jeżeli przyjmiemy, że za pomocą nieaktualnego języka nie da się rozmawiać o rzeczach nowoczesnych, to dojdziemy do wniosku, że jego unowocześnianie i dostosowywanie do aktualnych oraz przyszłych potrzeb będzie możliwe dzięki rozwojowi dziedzin, w których obrębie jest używany.

Technolekt policyjny, w związku z dość dużym zróżnicowaniem, jest bardzo atrakcyjnym obiektem badań lingwistycznych, które mogą się przyczynić do udoskonalenia jego parametrów komunikacyjnych.

Bibliografia

- Berdychowska Z. (2010), *Komunikacja specjalistyczna na studiach filologicznych – podstawy lingwistyczne i profile kompetencyjne*, w: *Lingwistyka stosowana*, t. 3, red. S. Gucza, Warszawa.
- Bergenholtz H., Tarp S. (1995), *Manual of specialized lexicography. The preparation of specialized dictionaries*, Amsterdam–Philadelphia.
- Grabias S. (1997), *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin.
- Grice H.P. (1975), *Logic and conversation*, w: *Syntax and Semantics* vol. 3, eds. P. Cole, J.L. Morgan, New York.
- Gucza F. (2002), *Języki specjalistyczne – indykatory i/lub determinanty rozwoju cywilizacyjnego*, w: *Języki Specjalistyczne 2. Problemy technolingwistyki*, red. J. Lewandowski, Warszawa.
- Lukszyn J. (2005), *Język specjalistyczny*, w: *Słownik terminologii przedmiotowej*, red. J. Lukszyn, Warszawa.

- Lukszyn J. (2010), *Słownik przedmiotowy jako tekst edukacyjny*, w: *Translatoryka. Koncepcje – Modele – Analizy*, red. S. Grucza, Warszawa.
- Lukszyn J. (2011), *Języki wiedzy*, w: *Języki wiedzy*, red. W. Zmarzer, Warszawa.
- Michta T. (2012), *Identyfikacja jednostki werbalnej – perspektywa leksykograficzna*, w: *Struktura jednostek informacyjnych*, red. W. Zmarzer, Warszawa.
- Sitkowski K. (2016), *Rola i znaczenie kompresji tekstowej w przekładzie pisemnym (na materiale tekstów technicznych)*. Niepublikowana rozprawa doktorska WLS UW.
- Zmarzer W. (2008), *Estetyka języków specjalistycznych*, w: *Podstawy technolingwistyki I*, red. J. Lukszyn, Warszawa.
- Strona internetowa Policji: <http://www.info.policja.pl/inf/kierownictwo-i-struktu/struktura-kgp/125149,Struktura-Komendy-Glownej-Policji.html>

Police technolect as an example of specialised language

Summary: This article attempts to characterize the LSP of the Police as a basic communication tool. The theoretical part starts with defining LSP as a representation of specialist knowledge and a conventionalized semiotic system based on a natural language which serves as an indicator of the level of civilization development and an instrument of professional work and training. Next, the main features of Police LSP are specified as: hermeticism, professionalism, maximum expressivity, monosemy, application of artificial semiotic systems and text compression techniques, morphological simplification, multidisciplinary and multidimensionality. The analytical part of this paper focuses on determining characteristic features of various types of Police LSP and source of terms they use.

Keywords: *language for specific purposes, LSP, multidisciplinary, language economy, compression, specialist communication, non-verbal gestures, artificial semiotic system*

Słowa kluczowe: *język specjalistyczny, technolekt, multidyscyplinarność, ekonomia językowa, kompresja, komunikacja specjalistyczna, gesty kodu niewerbalnego, sztuczny kod semiotyczny*